

Zoltán Kodály (Composer, Arranger)

Born: December 16, 1882 - Kecskemét, Hungary

Died: March 6, 1967 - Budapest, Hungary

ผู้เขียน : Gritsada Huncharoen

อ้างอิงจาก : <https://www.gotoknow.org/posts/501830>

<https://www.gotoknow.org/posts/501944>

"การร้อง คืออุปกรณ์สำคัญ ในการพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรี"

วัตถุประสงค์ของการเรียนดนตรีแบบ” โคดาเย”

เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนแต่ละคนให้สมบูรณ์เต็มที่

มีความรู้ความเข้าใจในดนตรี โดยสามารถอ่าน เขียน และสร้างสรรค์ดนตรี ได้อย่างคล่องแคล่ว ตามหลักทฤษฎี
ดนตรี

ถ่ายทอดวรรณคดีพื้นบ้านของผู้เรียนให้ผู้เรียนได้รู้จัก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางดนตรีที่ควรภูมิใจ

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีดนตรีอื่นๆที่มีคุณค่าควรแก่การศึกษาในลักษณะของการฟัง การแสดง
การวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรัก และความซาบซึ้งทางดนตรี

หลักการ

- 1.ความสามารถทางดนตรี ได้แก่การอ่าน การเขียน และการคิด เป็นสิทธิของทุกคน
- 2.การเริ่มต้นการเรียนรู้ทางดนตรีควรเริ่มต้นด้วยเครื่องดนตรีธรรมชาติที่ทุกคนมีอยู่ประจำตัวคือ เสียงร้อง ซึ่งจะ
ทำให้ดนตรีซึมซาบเข้าไปอยู่ในจิตใจเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่แท้จริง
- 3.การเรียนรู้ทางดนตรีที่จะทำให้เกิดการรับรู้ทางดนตรีโดยสมบูรณ์ควรเริ่มเรียนตั้งแต่เด็กๆในระดับ
ประถมศึกษา หรือในระดับ ปฐมวัย

4. ในทำนองเดียวกันกับการเรียนรู้ภาษาซึ่งมีภาษาแม่เป็นภาษาหลัก วรรณคดีดนตรีที่ควรนำมาใช้ ควรเริ่มต้นที่ การใช้ดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งจัดเป็นภาษาแม่ทางดนตรี

5. วรรณคดีที่ควรนำมาใช้ไม่ว่าจะเป็นดนตรีพื้นบ้านหรือดนตรีประเภทอื่นๆควรเป็นดนตรีที่มีคุณค่าเพียงพอ

เครื่องมือ ในการสอนแบบโคดาเย

หลักการของโคดาเยเน้นการร้องเป็นหลัก ซึ่งรวมไปถึงการอ่านโน้ตด้วย วิธีการของโคดาเยที่ใช้ในการสอนจึงมุ่งส่งเสริมในเรื่องการร้องและการอ่าน ซึ่งโคดาเย นำสิ่งต่างๆต่อไปนี้มาช่วยในการสอนดนตรีเพื่อให้ผู้เรียนร้องและอ่านตลอดจนเป็นพื้นฐานในการฝึกทักษะอื่นๆทางดนตรีต่อไปด้วย

Tonic Sol-fa คือการใช้ระบบการเรียกชื่อตัวโน้ต ซึ่งมาจากภาษาละตินคือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที (do re mi fa so la ti) ในการร้องและอ่าน โดยใช้โดเป็นเสียงหลัก หรือโทนิกในบันไดเสียงเมเจอร์ และลาเป็นเสียงหลักในหรือโทนิกในบันไดเสียงไมเนอร์ ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับระยะขั้นคู่เสียงต่างๆไป เมื่อใช้ระบบ ซอล-ฟา โดยทราบความสัมพันธ์ของระดับเสียงต่างๆ ที่แปรเปลี่ยนไปตามทฤษฎีเสียง ระยะต่อมา (ประมาณ เกรด2-3 ในโรงเรียนประถม) ผู้เรียนเริ่มใช้ระบบเรียกชื่อตัวโน้ตโดยใช้อักษร คือ A B C D E F G แทนระดับเสียง ลา ที โด เร มี ฟา โซ ควบคู่ไปกับระบบ ซอล-ฟา ทำให้ผู้ฟังจดจำระดับเสียงต่างๆได้ด้วย

สัญญาณมือ ควบคู่ไปกับการอ่านโน้ต ในระยะแรก หรือ แม้กระทั่งในระยะต่อมา การใช้สัญญาณมือแทนระดับเสียงต่างๆเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนระดับเสียงเป็นรูปธรรมมากขึ้นทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ระดับเสียงต่างๆได้ง่าย ซึ่งเป็นไปตามหลักการพัฒนาการของการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนจะเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ดีกว่าเมื่อสิ่งนั้นเป็นรูปธรรม สัญญาณมือระดับเสียงนี้ โคดาเยดัดแปลงมาจากสัญญาณมือที่ จอห์น เคอร์เวน คิดขึ้นมา ลักษณะของสัญญาณมือแทนระดับเสียงต่างๆ ดังนี้ การใช้สัญญาณมือนี้ ผู้สอนสามารถใช้สองมือ แสดงระดับเสียงต่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนสองกลุ่มฝึกร้องในลักษณะของการประสานเสียงได้ ความคล่องแคล่วในการใช้สัญญาณมือของผู้สอน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการสอนแบบโคดาเย

สัญลักษณ์ของจังหวะนอกจากโคดาเยจะใช้สัญญาณมือแทนระดับเสียงแล้ว โคดาเยยังมีการใช้ระบบสัญลักษณ์ต่างๆแทนจังหวะเพื่อทำให้การเรียนรู้อะไรจังหวะเป็นรูปธรรม โดยในระยะแรกการใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะเป็นลักษณะของรูปภาพในระยะต่อมาเปลี่ยนเป็นสัญลักษณ์คล้ายตัวโน้ต แล้วในที่สุดตัวโน้ตแทนจังหวะจึงนำมาใช้ อย่างไรก็ตามสัญลักษณ์คล้ายตัวโน้ตก็ยังสามารถใช้ได้อยู่เมื่อผู้สอนต้องการเน้นเฉพาะจังหวะ นอกจากกำหนดสัญลักษณ์แทนจังหวะแล้ว โคดาเยยังได้กำหนดเสียงใช้ในการเรียกสัญลักษณ์ต่างๆไว้ เพื่อให้ผู้เรียนใช้พูดแทนการตบมือได้ด้วย สัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้มีดังนี้

- สัญลักษณ์เป็นภาพ (ผู้สอนอาจใช้สัญลักษณ์ใดๆ แทนก็ได้) โดยมีหลักคือ ขนาดใหญ่แทนจังหวะยาว ขนาดเล็กแทนจังหวะสั้น

- สัญลักษณ์แทนจังหวะตัวโน้ต

การจัดชั้นตอนในการสอน

โคดาเยให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นหลักเดียวกับจิตวิทยาการพัฒนาการเด็ก คือ การเรียนการสอนดนตรีควรมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับลักษณะการพัฒนาการของเด็ก ดังนั้นสิ่งง่ายไม่สลับซับซ้อนควรรำเสนอก่อนสิ่งที่ยาก ดังเช่นในเรื่อง การสอนทำนองแบบโคดาเย เริ่มด้วยการสอนเพลง ที่ประกอบไปด้วย โน้ต3ตัว คือ la so mi ก่อน แล้วเพิ่มเป็นเพลงที่มีโน้ต 4 ตัว คือ so mi re do แล้วจึงเป็นเพลงที่ใช้บันไดเสียง “เพนตาโทนิค” คือ มีตัวโน้ต5ตัว ได้แก่ la so mi re do ซึ่งเป็นลักษณะเด่น ของเพลงพื้นบ้านของฮังการี และสุดท้ายจึงนำเพลงในบันไดเสียงโคอะโทนิค คือ มีตัวโน้ต 7 ตัว ได้แก่ do re mi fa so la ti มาสอน หรือในเรื่องของอัตราจังหวะโดยปกติ อัตราจังหวะสอง ทั้งปกติและผสม (2/4,6/8) จะพบได้มากกว่าเพลงในอัตราจังหวะสาม (3/4) การสอนจึงควรใช้อัตราจังหวะสองก่อน ส่วนในเรื่ององค์ประกอบดนตรีอื่นๆ (เสียงประสาน รูปแบบ สีสัน ลักษณะของเสียง) ก็มีการจัดเรียงจากง่ายไปยากเช่นกัน จึงสามารถกล่าวได้ว่าวิธีการของโคดาเยเน้นการจัดระบบขั้นตอนของสาระดนตรีเป็นอย่างมาก

หลักการของโคดาเยเน้นการร้องเป็นหลัก โดยมีการจัดสาระดนตรีอย่างเป็นระบบ ระเบียบ และใช้ระบบสัญลักษณ์แทนเสียงดนตรีให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งการใช้ระบบการอ่านโดแบบ ซอล-ฟา โดยให้ตัวโทนิคคือ โด ในบันได เสียงเมเจอร์ และ ลาในบันไดเสียงไมเนอร์ เคลื่อนที่ไปตามบันไดเสียงต่างๆ (movable-do) รวมทั้งสัญลักษณ์มือเพื่อช่วยในการอ่าน วรรณคดีดนตรีที่เป็นหลักในการเรียนการสอนระยะแรก คือเพลง พื้นบ้าน ระยะต่อมาจึงใช้เพลงศิลปะ

โคดาเยเน้นการร้องเพลงเป็นหลัก การเล่นเครื่องดนตรีเป็นกิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียนในระยะต่อมา การร้องจะรวมไปถึงการอ่านโน้ตด้วยในกระบวนการร้อง โคดาเยเน้นการฝึกให้ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเรื่องระดับเสียง และจังหวะของทำนองอย่างสม่ำเสมอ วิธีการหนึ่งคือการฝึกให้ผู้เรียนได้ยินเสียงทำนองในความคิด คือการให้ผู้เรียนร้องเพลงและให้หยุดร้องแต่ให้ร้องในใจเป็นระยะๆ สลับกันไปตามสัญญาณที่ผู้สอนกำหนดให้ ทำให้ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเสียงทั้งในความคิดและสามารถร้องได้ด้วย นอกจากนี้ยังเน้นให้จดจำเกี่ยวกับระดับเสียง และบทเพลงที่เรียนไปด้วยเสมอ เช่นครูอาจจะทำสัญลักษณ์มือในวรรคต้นของเพลงใดเพลงหนึ่งที่เรียนไป และให้ผู้เรียนตอบว่าเพลงอะไร หรืออาจจะตบจังหวะของทำนองเพลงหนึ่ง และให้ผู้เรียนตอบว่าเป็นจังหวะของทำนองเพลงอะไร หรืออาจจะฮัมทำนองเพลงตอนใดตอนหนึ่งของเพลงหนึ่ง และให้ผู้เรียนตอบชื่อเพลง

ลำดับการสอน Melody

1. s m

2. l s m
3. m r d
4. s m r d
5. l s m r d (the do-pentatonic scale)
6. l s m r d l,
7. l s m r d l, s,
8. l s m r d l, (the la-pentatonic scale)
9. d' l s m r d
10. s m r d l, s, (the so-pentatonic scale)
11. r' d l s m r (the re-pentatonic scale)
12. l s f m r d
13. m r d t l s,
14. s f m r d t, l, s,
15. d' t l s f m r d (the diatonic major scale)
16. l s f m r d t l (the diatonic minor scale,the aeolian mode)
17. d t a l s f m r d (the mixolydian mode)
18. l s f i m r d t l (the dorian mode)
19. l s i f m r d t l (the harmonic minor scale)
20. d d i r r i m f f i s i l l i t d (the ascending chromatic scale)
21. d t t a l l o s o s a f m m a r r a d (the descending chromatic scale)

รูปแบบ Form

ผู้เรียนจะเริ่มเรียนรู้ถึงทำนองสั้น ๆ ง่าย ๆ อย่างสม่ำเสมอตั้งแต่อยู่ในโรงเรียนอนุบาล แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องความเหมือนกันและความแตกต่างกันของทำนองสามารถเริ่มสอนตั้งแต่ยังเล็กอยู่ได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ ศัพท์เฉพาะทางดนตรี ในขณะที่เดียวกันทำนองวรรณคดีและวรรณคดี (question and answer) สามารถใช้สอนให้เด็กเข้าใจในเรื่อง รูปแบบได้ โดยการร้องชื่อคน หรือการใช้บทกลอน การร้องหรือพูดซ้ำ ๆ ในบทกลอน ช่วยให้เด็กคิด พัฒนาแนวทำนองโดยไม่มี ความรู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก

การประสานเสียง

เด็กควรได้รับการสอนในเรื่องการประสานเสียงให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การร้องเพลงพื้นเมืองในรูปแบบแคนนอนและรูปแบบซ้ำทวนแบบอื่น ให้อ่อน จะทำให้เด็กรับรู้เรื่องการประสานเสียงแบบนี้โดยธรรมชาติ การอธิบายอย่างง่ายที่สุดสามารถทำได้โดยใช้สัญญาณมือ

ลักษณะการประสานเสียงเหล่านี้ ทำให้เด็กรู้จักโดยการร้องเป็นอันดับแรก และเริ่มวิเคราะห์ในระยะเวลาต่อมาโดยการเขียนโน้ต ก่อนเริ่มต้นวิชาการประสานเสียงอย่างเป็นทางการเป็นระบบนั้นเนื้อหาเกือบทั้งหมดที่เกี่ยวกับการประสานเสียง เช่น ชั้นคู่เสียง บันไดเสียง คอร์ด การสอดประสานทำนองทั้งเพลงร้องและเพลงบรรเลง เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะได้เรียนทุกครั้งในชั้นตอนสรุปเนื้อหาหลังจากทำกิจกรรมในช่วงโมเรียนเสมอ ดังนั้นหลักสูตรจึงมุ่งไปที่การให้ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติดนตรีด้วยตัวเองเสมอ การเรียนจะมีรายละเอียดและการเน้นต่างกันออกไปตามชั้นตอนที่วางไว้

สรุป วิธีการสอนแบบ โคตาย

การสอนแบบโคตาย เกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

การร้อง คือ พื้นฐานของการเรียนดนตรี

ใช้ทั้ง เพลงพื้นบ้าน และเพลงวรรณคดี

Tonic Sol-fa, สัญญาณมือ, และสัญลักษณ์จังหวะ

วิธีการสอนของโคตาย คือ เน้นการร้องเป็นหลัก โดยใช้วรรณคดีดนตรีพื้นบ้านซึ่งถือว่าเป็นดนตรีในลักษณะภาษาแม่ของผู้เรียน ในกระบวนการเรียนการสอนยึดหลักพัฒนาการของเด็กเป็นหลัก การเสนอเนื้อหาดนตรีมีการจัดเป็นขั้นตอนอย่างรัดกุม และมีการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้อของผู้เรียนมีลักษณะเป็นรูปธรรมซึ่งช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ดนตรีในลักษณะของเสียงง่ายขึ้น